

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 03.02.1961, sp. zn. TP 72/60, ECLI:CZ:NS:1961:TP.72.1960.1

Číslo: 23/1961

Právní věta: Stanovisko o vyslovování ztráty vojenské hodnosti podle § 46 odst. 2 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 03.02.1961

Spisová značka: TP 72/60

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Ztráta čestných práv občanských, Ztráta vojenské hodnosti

Předpisy: 64/1956 Sb. § 10 76/1959 Sb. § 4

§ 34

§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1961 sb. rozh.

Stanovisko

Trestního kolegia Nejvyššího soudu o vyslovování ztráty

vojenské hodnosti podle § 46 odst. 2 tr. zák.

(ze 3. února 1961 - TP 72/60)

(Stanovisko Trestního kolegia NS o vyslovování ztráty vojenské hodnosti podle § 46 odst. 2 tr. zák. ze 3. února 1961, TP 72/60)

Při výkonu dozoru nad rozhodováním nižších soudů shledaly senáty trestního kolegia Nejvyššího soudu, že soudy při ukládání trestů nevěnují vždy dostatečnou pozornost ustanovení § 46 odst. 2 tr. zák. o ztrátě vojenské hodnosti. Na tento nedostatek upozornilo též ministerstvo spravedlnosti (správa vojenských soudů) z podnětu ministerstva národní obrany.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu se proto usneslo na tomto stanovisku:

I.

Do vyšší vojenské hodnosti, tj. hodnosti vyšší, než je hodnost vojína, lze podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona ze dne 18. prosince 1959 o některých služebních poměrech vojáků č. 76/1959 Sb. jmenovat nebo povýšit vojáka, který odpovídá požadavkům odborné a tělesné zdatnosti jen tehdy, je-li bezvýhradně oddán pracujícím lidu a socialistickému zřízení a splňuje i morálně politické požadavky řádného občana socialistického státu. V socialistickém státě není proto vyšší vojenská hodnost pouze výrazem odborných kvalit vojáka, jeho fyzické zdatnosti a jeho služebního postavení, nýbrž je i výrazem jeho kvalit morálně politických a jeho bezvýhradně kladného poměru k socialistickému státnímu zřízení.

Totéž platí i o příslušnících státní bezpečnosti a o příslušnících veřejné bezpečnosti (§ 34 zák. č. 76/1959 Sb.).

Zákon č. 76/1959 Sb. proto důsledně v § 6 odst. 1 stanoví, že bude (obligatorně) odňata vyšší hodnost vojákovi, který svým jednáním prokázal nepřátelský poměr k socialistickému zřízení a že mu může být odňata (tedy fakultativně), jestliže se dopustil jednání, které je v příkrém rozporu s morálně politickými požadavky kladenými na příslušníky velitelského sboru ozbrojených sil.

Tím spíše je proto důvodem k odnětí vyšší hodnosti, dopustil-li se voják z nepřátelství k socialistickému státu nebo z jiných zavržitelných pohnutek závažného úmyslného trestného činu a byl-li pro takový trestný čin odsouzen k déle trvajícím trestu odnětí svobody. Proto též trestní zákon v ustanovení § 46 odst. 2 stanoví, že soud může vzhledem k závažnosti činu a zavržitelnosti pohnutek vyslovit ztrátu vojenské hodnosti, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody převyšujícímu dvě léta. Důvodová zpráva k trestnímu zákonu vysvětluje toto ustanovení jako prostředek ochrany obecného zájmu, aby se v armádě uplatňovali jen lidé charakterní, oddaní lidově demokratickému řádu.

Ze srovnání důvodů odnětí vyšší vojenské hodnosti vojákovi, uvedených v citovaném již ustanovení § 6 odst. 1 zák. č. 76/1959 Sb. a v § 46 odst. 2 tr. zák. zřetelně vyplývá, že v případech, kdy soud nevysloví ztrátu vojenské hodnosti u pachatele závažného trestného činu spáchaného úmyslně a ze zavržitelných pohnutek, kterého odsuzuje k trestu odnětí svobody převyšujícímu dvě léta, bude zpravidla nutné odnětí vyšší hodnosti podle § 6 odst. 1 zák. č. 76/1959 Sb. provádět orgány uvedenými v § 6 odst. 4 téhož zákona na základě návrhů komisí zřízených ministrem národní obrany a ministrem vnitra (§ 6 odst. 3 cit. zák.), což je ovšem spojeno se zdlouhavým řízením. Uvedené orgány pak činí opatření, které měl již učinit soud vyslovením vedlejšího trestu ztráty vojenské hodnosti a napravuje tak nedostatek soudního rozhodnutí.

II.

Když soudy uvažují o tom, zda mají v konkrétním případě vyslovit ztrátu vojenské hodnosti, musí mít na zřeteli vždy uvedené okolnosti. Vzhledem ke stejným podmínkám, za jakých může soud vyslovit ztrátu čestných práv občanských a ztrátu vojenské hodnosti, bude zpravidla namístě vyslovení ztráty vojenské hodnosti spolu s vyslovením ztráty čestných práv občanských. To nutno zdůraznit proto, že posuzování podmínek pro vyslovení vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských nečiní v praxi soudů potíže a nedochází v tomto směru k závažnějším pochybením.

U obecných soudů přichází za uvedených podmínek v úvahu vyslovení ztráty vojenské hodnosti u vojáků (a poř. u příslušníků státní bezpečnosti a veřejné bezpečnosti), jde-li o pachatele, který se nedopustil souzeného trestného činu v době trvání poměru zakládajícího pravomoc vojenských soudů (§ 10 odst. 1, 2 tr. ř.) anebo ohledně nichž byla věc vojenským soudem postoupena obecnému soudu nebo na něž byla podána žaloba u obecného soudu (§ 10 odst. 3 tr. ř.) a kteří mají hodnost vyšší než

vojín v záloze nebo ve výslužbě a u příslušníků bezpečnosti propuštěným ze sboru státní nebo veřejné bezpečnosti (§ 34 odst. 2 zák. č. 76/1959), pokud jim již nebyla v administrativním řízení podle § 6 odst. 4 zák. č. 76/1959 Sb. vyšší hodnost odňata.

U obecných soudů půjde zpravidla o vojáky ČSA v záloze. Je proto nutné, aby soudy vždy dbaly o to, aby byly osobní poměry obžalovaného již v přípravném řízení náležitě objasněny i v tom směru, zda obžalovaný je vojákem nebo příslušníkem ozbrojeného sboru v činné službě, v záloze nebo ve výslužbě, či propuštěným příslušníkem státní nebo veřejné bezpečnosti a zda má vyšší hodnost, tj. hodnost poddůstojníka, praporčíka, důstojníka či generála [§ § 4, 34 odst. 1 písm. b) zák. č. 76/1959 Sb.), aby si tím zjednaly dostatečný podklad pro vyslovení vedlejšího trestu ztráty vojenské hodnosti v případě, kdy vyslovení takového vedlejšího trestu přichází v úvahu.